

Сергій Васильович Рахманінов, безумовно, світовий музичний геній. Здавалося б, Лебединська земля, яку він відвідав, має усі підстави пишатися його присутністю і поповнювати цю історичну присутність сучасним змістом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Макарова Валентина І слово в пісні відгукнеться /Валентина Макарова, Людмила Макарова. – Суми: Видавництво «Собор», 2013. – 285 с.
2. Дудченко В. Лебедина на межі тисячоліть. Вулицями рідного міста /В.Дудченко. Лебедина, 2012. – 205 с.
3. Макарова В. А. Сумщина в долях трьох геніїв / В. А. Макарова, Л. А. Макарова, В. К. Шейко Суми, 2014. – С.197.

REFERENCES

1. Makarova Valentyna I slovo v pisni vidhuknet'sya /Valentyna Makarova, Lyudmyla Makarova. – Sumy: Vydavnytstvo «Sobor», 2013. – 285 s.
2. Dudchenko V. Lebedyn na mezhi tysyacholit'. Vulytsyamy ridnoho mesta /V.Dudchenko. Lebedyn, 2012. – 205 s.
3. Makarova V. A. Sumshchyna v dolyakh tr'okh heniyiv / V. A. Makarova, L. A. Makarova, V. K. Sheyko Sumy, 2014. – S.197.

УДК 373.5.035

Хвайра Н.В.
Учитель КУ ССШ № 10,
ім. Героя Радянського Союзу О.Бутка

НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА УЧНІВ НА БАЗІ МУЗЕЮ БОЙОВОЇ СЛАВИ

У статті йдеться про музеї при навчальних закладах, які покликані зберігати та досліджувати історію рідного краю. Для реалізації цієї мети пошуковими та волонтерськими загонами налагоджується співпраця з державними та громадськими організаціями, які надають матеріали, що поповнюють джерельну базу музеїв. Матеріали Музею Бойової Слави використовуються при проведенні екскурсій, музейних уроків, написанні конкурсних робіт, науково-дослідницьких робіт Малої академії наук.

Ключові слова: навчально-дослідницька робота, історія рідного краю, музей.

Хвайра Н.В. *Учебно-исследовательская работа учащихся на базе музея боевой славы.*

Музеи в учебных заведениях призваны беречь и исследовать историю родной земли. Для реализации этой цели поисковыми и волонтерскими объединениями проводится совместная работа с государственными и гражданскими организациями, которые передают материалы, пополняющие музейные фонды. Материалы Музея Боевой Славы используются при проведении экскурсий, музейных уроков, написании конкурсных работ, научно-исследовательских работ Малой академии наук.

Ключевые слова: учебно-исследовательская работа, история родного края, музей.

Hvayra N.V. Educational and research work of students on the basis of the museum of military glory.

Museums in educational institutions are designed to explore and protect the history of their native land. To achieve this goal, search and volunteer associations work together with state and civic organizations, which transfer materials replenishing museum funds. Materials of the Battle Glory Museum are used for excursions, museum lessons, writing of competitive works, research robots of the Small Academy of Sciences.

Key words: teaching and research work, history of the native land, museum.

Не знати історію своєї родини – соромно, регіону – не патріотично, країни – небезпечно. Для створення процвітаючої держави необхідно сформулювати національну ідею, а без знання історії рідного краю це неможливо. Зберігати та досліджувати історію рідного краю покликані краєзнавчі музеї по всій території України. Особливо важливим є створення і дієве функціонування музеїв при навчальних закладах. Музей у школі – це не лише місце зберігання матеріалів фондів, реліквій минулого, а, перш за все, - зв'язок минулого з сучасністю. Тому саме учнівська молодь, через пошукову та дослідницьку роботу, є, з одного боку, осередком збереження історичного минулого, а з іншого - основою формування сучасної української нації. Усвідомлювати себе українцем необхідно з самого дитинства. Саме тут на допомогу вчителю – історичні пам'ятки, зібрані в музеях.

Метою нашої статті є зосередити увагу широкого загалу щодо ексклюзивних наукових потужностей музеїв при навчальних закладах. Можливості використання матеріалів з фондів музеїв для проведення екскурсійної та науково-дослідницької роботи. Показати результативність даних видів роботи на прикладі досвіду пошукових загонів Музею Бойової Слави.

Музей Бойової Слави КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 налічує багато матеріалів та експонатів про героїчне минуле нашого народу. Він є важливим засобом удосконалення всього навчально-

виховного процесу, комплексного виховання учнів у дусі патріотизму, розвитку пізнавальних інтересів та здібностей, реалізації дослідницького потенціалу. Живе спілкування з ветеранами Другої світової війни Гажієнком Г.С., Чуприною О.І., Саєнком О.М., Мельничуком П.П., воїнами-інтернаціоналістами Панченком В.М., Щегловим В.В., воїнами АТО – випускниками нашої школи Янушевим Я.С., Литвином В.М., Галуном А.С. дає учням можливість доторкнутися до трагічних сторінок новітньої історії нашої держави, побачити очима учасників подій важкий шлях до перемоги, навчитися боронити свою землю і ніколи не поступатися ворогам.

Пошуковий загін комунальної установи Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 співпрацює з Сумським обласним державним архівом, Сумським обласним краєзнавчим музеєм, Сумським обласним художнім музеєм ім. Н. Онацького, Сумським обласним військовим комісаріатом, громадською організацією «Пошуковий загін «Гвардієць», Спілкою ветеранів Другої світової війни, Сумською обласною організацією ветеранів Афганістану (СОБЕАФ), Спілкою ветеранів АТО, волонтерськими об'єднаннями м. Суми.

Матеріали, зібрані під час роботи пошукових загонів, стають важливим джерелом нових знань з історії Батьківщини, ефективним засобом виховання підростаючого покоління. Вони не тільки доповнюють фонди музею, але й використовуються учнями старших класів при написанні різноманітних робіт. Науково-дослідницьких робіт Малої академії наук, краєзнавчих експедицій учнівської молоді «Моя Батьківщина – Україна»; робіт для участі у Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості «Об'єднаймо ж, брати мої!», в обласному освітньому проєкті «Рідна Сумщина», при підготовці до виступів на міських та обласних конференціях краєзнавчого спрямування, презентацій краєзнавчих мультимедійних проєктів, і щорічно виборюють призові місця.

У центрі уваги юних дослідників Музею Бойової Слави – героїчне життя, діяльність, подвиги окремих осіб, колективів, що нерозривно пов'язані з історією боротьби за незалежність нашої Батьківщини. Учні відтворюють героїчні сторінки історії окремих військових підрозділів, подвиги солдат і офіцерів, партизанів, підпільників, простих людей, які відстояли незалежність нашої країни в часи Другої світової війни, воїнів-інтернаціоналістів Сумщини, Героїв Майдану, воїнів АТО. Значну навчальну цінність мають фрагменти зброї, матеріали листування, військове спорядження, нагороди тощо, передані особисто ветеранами, воїнами, родичами та близькими друзями ветеранів Другої світової війни, воїнів-інтернаціоналістів, Героїв Майдану, учасників Антитерористичної операції на Сході України.

У 2013 році керівником Музею Бойової Слави Хвайрою Н.В. разом з класними керівниками 1-11 класів започатковане проведення загальношкільних науково-практичних конференцій, які покликані розвивати допитливість, історичну зацікавленість минулим та сучасним своєї родини. Особливістю проведення конференції є дослідницька, пошукова робота учнів у сімейних архівах, створення та зберігання історичної пам'яті в середині родини. Частина інформації, зібраної пошуковими загонами, була систематизована та представлена на конкурсі пошукових загонів, на якому музей КУ ССШ № 10 посів призове місце.

Через анексію Криму, трагічні події під час проведення Антитерористичної операції на Сході України відбувається консолідація української нації. Українці відчувають себе єдиною потужною силою, здатною протистояти викликам долі. Для увіковічення подвигів випускників нашої школи, які брали участь в АТО, пошукові заони проводять збір інформації про них, спогади про службу на Сході України, збирають фотознімки та відеоматеріали, та готують матеріали «Книги Героїв АТО нашої школи». Туди ж нами планується додати відомості про воїнів АТО – батьків учнів нашої школи.

Фрагменти зброї, особисті речі, обвуглені бронезилет та каска, використані шумові гранати, залишки від «Граду», передані воїнами АТО та волонтерами, є мовчазними свідками гібридної війни й становлять безцінний матеріал для майбутніх дослідників. Сьогодні занадто важко та рано робити висновки та узагальнення. Але особливо важливим є збереження пам'яті про загиблих воїнів – Героїв АТО. Результатом співпраці з Сумським обласним військовим комісаріатом стало створення «Книги пам'яті воїнів Сумщини, загиблих в АТО». На жаль, і сьогодні вона поповнюється новими іменами.

У шкільних музеях найпоширенішою формою навчальної роботи залишається екскурсія. Гуртком екскурсіводів «Дослідники» разом з керівником музею розроблені оглядова і тематичні екскурсії. У Всеукраїнському конкурсі екскурсіводів музеїв навчальних закладів «Край, в якому я живу» в 2017 р. оглядова екскурсія Музею Бойової Слави, представлена гуртком, посіла ІІІ місце. Що стало поштовхом для подальшої науково-дослідницької роботи.

Любов до Батьківщини плекає гордість за героїчне минуле й сьогоднішнє життя нашого народу. Покликання юних краєзнавців – дослідження й збереження історичного минулого краю, всіх громадян України – історії, яка твориться на наших очах. Тому музеї при навчальних закладах є необхідною складовою навчально-виховного процесу, наочністю в формуванні основ національно-патріотичного виховання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайда Л. Формування нормативно-правової бази діяльності музеїв при навчальних закладах України / Гайда Л. // Краєзнавство. – 2011. – № 3. – С. 49-56.
2. Каталог музеїв при навчальних закладах України / Упор. Л. А. Гайда. – Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2012. – 136с.

3. Положення про музей при закладі освіти системи Міністерства освіти України // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1997. – № 18. – С. 4-9.
4. Столяров Б.А., Соколова Н.Д., Алексеева Н.А. Основы экскурсионного дела / Столяров Б.А., Соколова Н.Д., Алексеева Н.А. – СПб., 2002. – 136 с.
5. Український музей при навчальному закладі: історія і сучасність. Матеріали обласної науково-методичної конференції. – Кіровоград: Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського, 2008. – 148 с.
6. Хадсон К. Музеи не стоят на месте / Хадсон К. // Museum. – 1998. – № 197. – С.43. 6. Шевченко В.В., Ломачинська І.М. Музеєзнавство / Шевченко В.В., Ломачинська І.М. – К., Університет «Україна», 2007. – 288 с.

REFERENCES

1. Hayda L. Formuvannya normatyvno-pravovoyi bazy diyal'nosti muzeyiv pry navchal'nykh zakladakh Ukrayiny / Hayda L. // Krayeznavstvo. – 2011. – № 3. – S. 49-56.
2. Katalog muzeyiv pry navchal'nykh zakladakh Ukrayiny / Upor. L. A. Hayda. – Kirovohrad: Lysenko V. F., 2012. – 136s.
3. Polozhennya pro muzey pry zakladi osvity systemy Ministerstva osvity Ukrayiny // Informatsiynyy zbirnyk Ministerstva osvity Ukrayiny. – 1997. – № 18. – S. 4-9.
4. Stolyarov B.A., Sokolova N.D., Alekseeva N.A. Osnovy ékskursyonnoho dela / Stolyarov B.A., Sokolova N.D., Alekseeva N.A. – SPb., 2002. – 136 s.
5. Ukrayins'kyu muzey pry navchal'nomu zakladi: istoriya i suchasnist'. Materialy oblasnoyi naukovy-metodychnoyi konferentsiyi. – Kirovohrad: Vydavnytstvo KOIPPO imeni Vasylya Sukhomlyns'koho, 2008. – 148 s.
6. Khadson K. Muzey ne stoyat na meste / Khadson K. // Museum. – 1998. – № 197. – S.43. 6. Shevchenko V.V., Lomachyn's'ka I.M. Muzeeyznavstvo / Shevchenko V.V., Lomachyn's'ka I.M. – K., Universytet «Ukrayina», 2007. – 288 s.

УДК 37.013.43

Умнова Л.М.
головний зберігач фондів
Лебединського районного краєзнавчого музею

ДІЯЛЬНІСТЬ НИКАНОРА ОНАЦЬКОГО НА ЛЕБЕДИНЩИНІ

У статті досліджується Лебединський період життя педагога, поета, феномена українського краєзнавства Никанора Харитоновича Онацького.

Ключові слова: Канцелярії Академії мистецтв, гімназія, Державна Дума, українська мова, культура, традиції, кобза.

Умнова Л.Н. Деятельность Никанора Онацкого на Лебединщине

В статье исследуется Лебединский период жизни педагога, поэта, феномена украинского краеведения Никанора Харитоновича Онацкого.

Ключевые слова Канцелярии Академии искусств, гимназия, Государственная Дума, украинский язык, культура, традиции, кобза.

Umnova L.M. To activity of Nukanor Onazkyu in lebedyn period

Research is th lebedyn period of life of teacher, poet, феномена of the Ukrainian study of a particular region of Nukanor Onazkyu

Key words: Offices of Academy of arts, gymnasium, to State Thought, Ukrainian, culture, traditions, kobza.

Никанор Харитонович Онацький народився (8(21) грудня 1874 на хуторі Хоменки Бірківської волості Гадяцького повіту на Полтавщині – український живописець, поет, педагог, мистецтвознавець, громадський діяч. Народився в селянській сім'ї. Закінчив народну, а потім Гадяцьку повітову школу. З ранніх літ виявив хист до малювання. З 1899 р. навчався у Московському Строганівському училищі технічного малювання, але не закінчив його. Повернувся в Україну і навчався у Одеському художньому училищі, з 1903 р. – у Вищому училищі при Імператорській академії мистецтв, де його вчителем був Ілля Рєпін. Входив до нелегальних студентських гуртків у Санкт-Петербурзі, метою яких було збереження і розвиток української культури. Викладав малювання у навчальних закладах Лебедин (1906-1913 рр.), Сум (1913-1933 рр.), брав участь у художніх виставках.

Саме приїзд у Лебедин став для учителя малювання Никанора Харитоновича Онацького новим поштовхом у розвії національної ідеї на Слобожанщині. На початок викладацької роботи Никанлоа Онацького вказує Прохання директора Одеського училища до Канцелярії Академії мистецтв: «...Честь имею покорнейше просить Канцелярию зачислить кандидатом на должность преподавателя рисования в средних учебных заведениях окончившаго в 1905 году полный курс наук и искусств по живописному отделению Никанора Онацкого, заявившаго ныне занять должность преподавателя рисования в средних учебных Заведениях (...) 27 января 1906 года» [4, арк. 9].